

23.10.2024

Asia: VN/13118/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi kotoutumisen edistämistä annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausunto säästöjen toteuttamistavoista

Esityksessä todetaan, että laskennallisen korvauksen määrän vähentämistä ei voida toteuttaa ilman kotoutumislakiin tehtäviä muutoksia, jotka vähentävät kuntien ja hyvinvointialueiden kotoutumisen edistämistä koskevia velvoitteita. Hyvinvointialuetta koskien kotoutumislaita kumottaisiin kunnan ja hyvinvointialueen velvollisuus laatia monialainen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi ja monialainen kotoutumissuunnitelma.

Monialainen yhteistyö on oleellinen osa hyvinvointialueen järjestämiä sosiaalihuollon palveluita. Sosiaalihuoltolain 41 §:ssä säädetään monialaisesta yhteistyöstä niin, että sosiaalihuolto toteutetaan yhteistyössä eri toimijoiden kanssa siten, että sosiaalihuollon ja tarvittaessa muiden hallinnonalojen palvelut muodostavat asiakkaan edun mukaisen kokonaisuuden, ja että työntekijän on oltava tarpeen mukaan yhteydessä eri yhteistyötahoihin ja asiantuntijoihin sekä tarvittaessa henkilön omaisiin ja muihin hänelle läheisiin henkilöihin siten kuin laissa tarkemmin säädetään.

Voimassa olevan kotoutumislain 15 §:ssä säädetään, että kunta maahanmuuttaja voivat laatia osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin keskenään, jos on ilmeistä, ettei maahanmuuttajalla ole kotoutumiseen liittyviä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarpeita taikka muusta perustellusta syystä. Nyt lausuttavana olevan hallituksen esityksen mukaan kotoutumisen edistämistä annetun lain 14 §:ään lisättäisiin, että hyvinvointialue voi kunnan pyynnöstä osallistua osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointiin, jos maahanmuuttajan kotoutumisen edistäminen edellyttää kunnan sekä hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvien 12 §:ssä tarkoitettujen palvelujen yhteensovittamista.

Sekä sosiaalihuoltolaki että hallituksen esityksen mukainen kotoutumislaki siis kehottavat tekemään monialaista yhteistyötä tarpeen mukaan, ja toisaalta jo voimassa olevassa kotoutumislaita todetaan, että monialaista osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointia ei ole tarpeen

tehdä, jos sille ei ole perustetta. Näin ollen emme näe, että monialaisen palvelutarpeen arvioinnin ja kotoutumissuunnitelman poistaminen kotoutumislaita vähentäisi hyvinvointialueen tehtäviä niin, että laskennallisen korvauksen tason alentaminen olisi perusteltua.

Lausunto laskennalliseen korvaukseen kohdistuvasta leikkauksesta (ml ns. korvausasetus)

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen edellisessä lausunnossa otettiin kantaa laskennallisten korvausten tasoon. Emme näe, että hyvinvointialueen tehtävät vähenevät hallituksen esityksen perusteella, joten laskennallisten korvausten tason alentamiselle ei ole perusteita. Laskennallisen korvauksen tason lasku vaikeuttaa kotoutumista tukevien palveluiden järjestämistä hyvinvointialueella.

Lausunto kumottaviksi esitetyistä pykälistä (normin purku)

Monialaisia palvelutarpeen arviointeja ja kotoutumissuunnitelmia koskeva näkemyksemme on edellä. Hallituksen esityksen mukaan kotoutumislaita kumottaisiin myös kunnan velvollisuus tarvittaessa laatia 21 §:n mukainen perheen kotoutumissuunnitelma. Kannatamme perheen kotoutumissuunnitelman poistoa kotoutumislaita, koska perheen aikuisille voidaan laatia omat kotoutumissuunnitelmat ja lapsille laaditaan muun muassa varhaiskasvatuksessa oma suunnitelma. Jos perheellä on erityisiä tuen tarpeita, voi olla tarpeen tehdä sosiaalihuoltolain mukainen palvelutarpeen arviointi ja laatia sen mukainen asiakassuunnitelma.

Lausunto kevennettävistä tehtävistä (normin purku)

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että hyvinvointialuetta ei edellytettäisi asettamaan maahanmuuttajien hyvinvointia, terveyttä ja osallisuutta edistäviä tavoitteita ja niitä tukevia toimenpiteitä ja vastuutahoja. Kotoutumislaita säilytettäisiin hyvinvointialueen velvollisuus ottaa huomioon alueellaan olevien maahanmuuttajien tarpeet ja kotoutumisen edistämisen valtakunnalliset tavoitteet.

Hyvinvointialueen on siis jatkossakin huomioitava maahanmuuttajien tarpeet ja kotoutumisen edistämisen valtakunnalliset tavoitteet. Hyvinvointialueen tulee suunnitella palvelunsa nämä näkökohdat huomioiden ja seurattava suunnitelman toteutumista. Kannatamme esitystä, jonka mukaan hyvinvointialueen tulee ottaa huomioon maahanmuuttajien tarpeet ja kotoutumisen edistämisen valtakunnalliset tavoitteet, mutta emme näe, että esityksen mukainen tehtävien vähentäminen kotoutumislain 49 §:ssä tosiasiallisesti vähentäisi hyvinvointialueen tehtäviä ja toisi sitä kautta hyvinvointialueelle säästöjä. Näin ollen laskennallisen korvauksen tasoa ei näkemyksemme mukaan tule alentaa 49 §:ään esitetyn tehtävien vähentämisen perusteella.

Nurvo Tiina

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue